

Asiakaspalvelu on sinua varten

» sivut 8–9

Kysy ennen kuin kaivat

Osallistu
ROVAKAIRA 75
**Juhla-
arvontaan**

Katso tarkemmat
tiedot » sivu 17



Vanhojen valaisimien LOISTO ei himmene

Paavo Tynellin valaisimet ovat nykyään halutuinta suomalaista designia.

TEKSTI: MATTI VÄLIMÄKI
KUVAT: BUKOWSKI JA FASETTI OY
(LUMIHIUTALE)

Kattokruunun varjostimen yllä leijuu messinkisiä hiutaleita. Kun sähköt kytketään päälle, valot ja varjot alkavat kisailla. Aivan kuin sisällä sataisi lunta.

Selkeisiin linjoihin mieltynyt **Alvar Aalto** kutsui tällaisia **Paavo Tynellin Lumihiutaleen** kaltaisia koristeellisia valaisimia isoäidin pitsipökyiksi.

Mutta Tynell onnistui esimerkiksi siinä, mistä suomalaiset rock-bändit ovat toistaiseksi vain haaveilleet: hän valloitti Amerikan. Tynellin valaisin riippui aikoinaan esimerkiksi YK:n pääsihteerin työhuoneessa.

Muutama vuosi sitten Annmaris-huutokauppatalo myi maestron suuren *Lumihiutaleen* hieman alle 300 000 eurola, suurimmalla summalla, mitä on koskaan maksettu suomalaisesta designista.

Viime vuosina ylivoimainen enemmistö huutokauppojen kalleimmista suomalaisista designesineistä on ollut Tynellejä.

Tietämys on kasvanut

Suomalaisen designin asiantuntija **Anna Rosenius** huutokauppatalo Bukowskilta arvioi, että nykyään myös suuri yleisö ymmärtää hyvin Tynellin - ja esimerkiksi Aallon, **Ilmari Tapiovaaran**, **Tapio Wirkkalan** ja **Liisa Johansson-Pappen** kaltaisten suunnittelijoiden valaisimien arvon.

Näin ei ole ollut kuitenkaan aina. Vielä 70- ja 80-luvulla aarteita saattoi päätyä jopa roskalavoille.

- Vanhojen valaisimien arvo on noussut erityisesti viimeisen parinkymmenen vuoden aikana, Rosenius kertoo.

Hyviä hintoja maksetaan myös mui-



Fasetti Oy:n entisöimä Lumihiutale.



Pöytävalaisin a' la Tynell.



...Tapio Wirkkala.



...Alvar Aalto.



den kuin aivan tunnetuimpien tekijöiden töistä.

- Tällä hetkellä paljon kysyntää on ylipäätään sodanjälkeisille suurille messinkisille kattovalaisimille – joita tekivät siis muutkin kuin Tynell – sekä messinkisille pöytävalaisimille. Yksi nyrkkisääntö on, että mitä enemmän messinkiä, sen parempi.

Rosenius mainitsee, että kiinnostavia valaisinyrityksiä ovat esimerkiksi Taito, Idman, Valaistustyö, Orno ja ITSU (Itä-Suomen valaisin) ja PS Oy (Pohjoismaainen Sähkö Oy) Netissä on katalogeja, jotka auttavat valaisimien tunnistamisessa, apua voi kysellä myös vaikkapa designmuseosta ja huutokauppakamareista.

- Hinnat vaihtelevat paljon, esimerkiksi kysynnän ja valaisimen kunnan mukaan. Aika helposti, ainakin arvostetuimpien vanhojen messinkisten valaisimien kohdalla, puhutaan kuitenkin vähintään muutamasta tuhannesta eurosta.

Lokin liittoa kannattaa varjella

Sodan jälkeen valaisinten materiaaliksi tuli myös muovi tai akryyli. Sitä hyödynsi ennen kaikkea Yki Nummi, joka tunnetaan esimerkiksi Kupla- ja Lokki-valaisimistaan.

Muovisten valaisimien hinnat laskevat kuitenkin yleensä korkeintaan satasta.

- Muovi ei ole materiaalina kovin arvostettua. Ongelmana on usein myös valaisimen kunto. Aika yleistä on, että valaisimissa on käytetty liian isoja polttimoita, jolloin muovi on hieman sulanut. Muovi on saattanut myös kellastua.

Muoviset valaisimet, kuten valaisimet, joissa on paljon lasia, myös rikkoontuvat helposti muutoissa.

- Rikkoontuneelle lasiosalle on vaikea löytää korvaajaa, joka olisi täsmälleen saman sävyistä lasia. Tämä vaikuttaa usein valaisimen hintaan.

Valaisimet eivät jouda eläkkeelle

Vanhoja arvokkaita valaisimia ei yleensä osteta vain vitriinin komistukseksi, vaan nimenomaan käyttöesineiksi. Se, että ne on suunniteltu alun perin hehkulamputille, ei yleensä tuota ongelmia.

- Tavallisesti valaisimiin löytyy kylä niihin käyviä led-lamppuja. Joitakin poikkeuksiaikin toki on, esimerkiksi Il-

Lumihiutaleen lisäksi myös muut Tynellit ovat hinnoissaan. Tämän Bukowskin valaisinvalikoiman alimmaisen noteeraus oli kovin: myyntihinta provisioineen 33 000 euroa.



Aallon tyyli poikkeaa selvästi Tynellistä. Hänen suosituimpia valaisimiaan on Mehiläispesä (keskellä). Valkoinen mehiläispesä on myyty Bukowskilla 11 000, värillinen 32 500 eurolla.

mari Tapiovaaran tietyt pitkänomaisille hehkulamputille suunnitellut valaisimet.

Valaisimia on usein jouduttu kunnostamaan vuosien varrella. Sähkölaitteiden käytön pitää tietenkin olla turvallista.

- Aika tavallista on myös, että valaisinten ruuveja on jouduttu vuosien varrella uusimaan; joskus katkaisimenkin paikkaa on ehkä vaihdettu.

Mikäli valaisimen laittaa myyntiin, niin kaikista tehdyistä muutos- ja kunnostustöistä olisi hyvä laatia lista.

- Ostaja saa sitten harkita, miten ne mahdollisesti vaikuttavat hintaan.

Uustuotanto on edullisempää

Mikäli vanhojen maestrojen valaisimet miellyttävät, mutta budjetti ei riitä antiikin hankkimiseen, vaihtoehtona tarjoo uustuotanto.

Tanskalaisyritys Gubin valikoimiin kuuluu useampiakin Tynellin suunnittelema, lumihiutaleita pelkistetympiä valaisimia. Hinnat liikkuvat viidestäsadasta tuhanteen euroon.

Artekin valikoimissa on Alvar Aallon valaisimia uustuotantona, hinnat ovat tavallisesti tuhannesta eurosta ylöspäin.

Vaan voisivatko joidenkin tämän päivän suunnittelijoiden valaisimet olla haluttuja keräilykohteita tulevaisuudessa?

- Se on täysin mahdollista. Nimiä en kuitenkaan uskalla arvuutella, Anna Rosenius naurahtaa. ■

2.2022

- 2 Vanhojen valaisimien loisto ei himmene
- 6 Luvassa lämpenevää
- 8 Asiakaspalvelu vastaa teknisiin kysymyksiin
- 9 Kerro mielipiteesi Rovakairan sähköverkon kehittämisestä
- 10 Kunnan koneet kotitoimistoon
- 12 Kysy ennen kuin kaivat
- 14 Tavarapyörien suosio nousussa kaupungeissa
- 16 Perheelle, tavaroille ja lähes kaikelle sopiva polkupyörä
- 17 Rovakaira 75 vuotta Juhla-arvonta
- 18 Visa & ristikko
- 19 Kolumni: Apua ilmastovaivoihin
- 20 Kesän kukkaloisto ja villiyrtilt ihastuttavat ruoissa
- 22 Kodin tekstiilit kannattaa puhdistaa säännöllisesti



Rovakaira kehittää asiakaspalveluaan vastaamaan asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. S. 8



Kun maatöitä tehdään pintaa syvemmillä alueilla, jossa maassa voi olla sähkö- ja tietoliikennekaapeleita, vesijohtoja tai kaukolämpölinjoja, selvitä aina niiden paikat ennen kaivutöiden aloittamista. S. 12



Ilmastonmuutoksen myötä pitkät ja tukalat hellejaksot yleistyvät, mutta onneksi tarjolla on myös helpotusta. S. 6

Sähköavusteisella tavarapyörällä voi taajama-alueella korvata auton käyttöä. Pyörällä pystyy kuljettamaan niin lapsia kuin tavaraa. S. 14



Toimitusjohtajan katsaus

Energiapoliittinen toimintaympäristö on Suomessa melkoisessa muutoksessa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on tuonut keskeiseksi muutoksen ajuriksi energiaturvallisuu- den korostumisen, riippumattomuuden venäläisestä energiasta ja ns. vihreän siirtymän nopeuttamisen.

Ukrainan sota pitkittää ja voimistaa energian hinnan nousua sekä haastaa energian huoltovarmuutta. Suomen monipuolinen, hajautettu ja kestävä pohjalle rakennettu energijärjestelmä on hyvin varautunut ja vakaa. Sähkön tuotanto on jo lähes 90 prosenttisesti puhdasta. Riippuvuus fossiilisesta energiasta on vähentynyt viimeisen vuosikymmenen aikana merkittävästi.

Sähköä tuotiin viime vuonna Venäjältä noin 10 prosenttia koko Suomen sähkönhankinnasta. Venäjän yhteydellä voi siis olla jonkinasteinen yhteys sähkön tarjontaan ja tukkuhintoihin. Uhkaa sähkötoimituksille yhteyden mahdollinen katkeaminen ei aiheuta. Lähitulevaisuudessa kaupalliseen käyttöön tuleva Olkiluoto 3-ydinvoimala ja mittavat tuulivoimainvestoinnit mahdollistavat jo aivan lähivuosina sähköntuotannon omavaraisuuden vuositasolla Suomessa. Lisävarmuutta tuo myös uusi Suomen ja Ruotsin välille valmistuva sähkönsiirtoyhteys.

Mitä sitten asiakas voisi energiapoliittisesta tilanteesta päätellä? Ainakin sen, että omaa tilannetta kannattaa pohtia ja selvittää. Sähkönmyyntihinnat lienevät ainakin seuraavina

aikoina suhteellisen kalliita. Vanhoista edullisista, kiinteän hinnan sopimuksista kannattaa pitää kiinni, uudet ovat vääjäämättä kalliimpia. Oma maksukyky kannattaa pohtia. Spot-hintaan sidotut sopimukset voivat joskus tuoda todella isoja laskuja, kiinteähintaiset sopimukset helpottavat ainakin laskujen suuruuden arviointia, eivät ne välttämättä sinänsä säästöjä tuo. Aina hyvä neuvo on myös kulutuksen vähentäminen mahdollisuuksien mukaan sekä puhelinmyynnin ”erikoistarjousten” välttäminen.

Rovakairassa on päätetty jo kauan sitten, että siirtohintaa pidetään mahdollisimman edullisena verrattuna vastaavissa oloissa toimiviin yhtiöihin. Samalla hinnalla toimimme jo viidettä vuotta. Yhtiön talous on silti vakaalla pohjalla ja rakennamme säävarman sähköverkon kaikille asiakkaillemme huolimatta siitä, että tarvikkeiden ja palveluiden hinnat ovat selkeästi nousseet. Tällä hetkellä säävarmassa verkossa on runsaat 20 000 asiakastamme eli kaksi kolmasosaa asiakaskunnastamme.

Rovakaira Oy
Tapio Jalonen
toimitusjohtaja



KUVA: SAMULI SARASTE

ROVAKAIRA

82. vuosikerta ISSN 0355-5356

Julkaisija: Rovakaira Oy, www.rovakaira.fi, p. 016 331 6200 · **Kustantaja ja Helsingin toimitus:** Adato Energia Oy, Eteläranta 10, 00130 Helsinki, www.adato.fi, päätoimittaja (vastaava) Ari J. Vesa, p. 0500 801 105, ari.vesa@energia.fi · **Toimituksen assistentti:** Riitta Lahti, p. 050 548 1127, riitta.lahti@energia.fi · **Ulkoasu:** PunaMusta Oy, Sisältö- ja suunnittelupalvelut · **Kannen kuva:** Kaisa Ylpeura · **Osoitteenmuutokset:** Rovakaira Oy · **Painopaikka:** PunaMusta, 2022



Painotuotteet
4041-0619



Luvassa LÄMPENEVÄÄ

Moni suomalaiskoti muuttuu helteellä tukalan kuumaksi. Onneksi tarjolla on myös helpotusta.

TEKSTI: MATTI VÄLIMÄKI
KUVA: SCANSTOCKPHOTO

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tutkija **Virpi Kollanus** muistuttaa, että helteet voivat käydä hyväkuntoisenkin voimille. Vanhuksille ja pitkäaikaissairaille ne muodostavat merkittävän terveysriskin.

– Ilmastonmuutoksen myötä pitkät ja tukalat hellejaksot yleistyvät. Terveyshaittojen riskiä lisää se, että samaan aikaan väestömme vanhenee.

Kodeissa kesän helteitä kannattaisi alkaa miettiä jo talvella tai viimeistään keväällä.

– Avun, vaikkapa paahteelta suojaavien verhojen ja viilennystä tarjoavan

tekniikan, olisi hyvä olla valmiina, kun sitä tarvitaan.

Viilennys kannattaa aina pyrkiä tekemään mahdollisimman energiatehokkaasti.

– Tärkeintä on laskea lämpötilaa huoneissa, joissa oleskelee eniten. Erityisesti makuuhuone kannattaa pyrkiä viilentämään tai siirtyä nukkumaan huoneeseen, jonka saa parhaiten viilennettyä.

Lämpötilaa on järkevää laskea sopivan maltillisesti, niin, että lämpötilaero sisä- ja ulkotilojen välillä ei kasva liian suureksi.

– Elimistö myös sopeutuu kuumuuteen, jossain määrin jo lyhyessäkin

ajassa. Sisätilojen viileys heikentää sopeutumista, jolloin siirtyminen ulos lämpimään rasittaa elimistöä voimakkaammin.

Tekniikkaa erilaisiin tarpeisiin

Kodeissa ja työpaikoilla moni hakee helteeseen helpotusta tuulettimista.

Perinteinen propellituuletin ei jäähdytä ilmaa, mutta se helpottaa oloa, kun se saa ilman virtaamaan ja haihduttaa hikeä iholta.

– Mikäli lämpötila nousee asunnossa yli 35 asteen, niin tuulettimesta ei ole kuitenkaan enää hyötyä, vaan se päinvastoin vain lisää lämpökuormaa, Kollanus muistuttaa.

Tuulettimien lisäksi kodinkoneliikkeit myyvät myös erilaisia kylmää tuottavia siirrettäviä jäähdytyslaitteita.

Ilmalämpöpumppu tai maalämpöpumppu tarjoaa siirrettävää jäähdytyslaitetta tehokkaamman ja kauaskantoisemman ratkaisun.

Lämpöpumppua voi käyttää talvella lämmitykseen ja kesällä viilennykseen. Lämmityskauden aikana laitteen avulla voi pienentää energialaskuaan, mutta laitteen käyttäminen jäähdytykseen aiheuttaa toki kustannuksia.

Kodin sisäilman jäähdytys voidaan toteuttaa myös osana koneellista ilmanvaihtoa. Lisäksi osalla energiayhtiöistä on tarjolla nykyään myös kaukokylmää.

Oikeanlaista tuuletusta

Asuntoa voi yrittää viilentää myös niin sanotuilla passiivisilla keinoilla, ilman koneita.

– Hellejakson aikana asunnossa kannattaa tuulettaa vain silloin, kun lämpötila ulkona on matalampi kuin sisällä, eli käytännössä yleensä myöhään illalla, yöllä tai aikaisin aamulla.

Auringon puoleiset ikkunat on syytä peittää joko verhoilla tai kaihtimilla, jotka estävät suoran paahteen sisälle.

KAUKOJÄÄHDYTYSTÄ TAI KIINTEISTÖKOHTAISTA JÄÄHDYTYSPALVELUA?

Kaupungeissa ja taajamissa vaihtoehtona rakennuksen viilentämiseen voi tarjota myös kaukojäähdytys.

Asiantuntija **Mirja Tiitinen** Energiateollisuus ry:stä kertoo, että kaukojäähdytystä on tarjolla nykyään yhdellätoista paikkakunnalla. Pääsääntöisesti verkostoja on rakennettu isoihin kaupunkeihin, joissa on paljon jäähdytystä tarvitsevia kiinteistöjä riittävän lähellä toisiaan. Kaukojäähdytysverkko on saattanut syntyä myös ison jäähdytystä tarvitsevan sairaalan ympärille.

– Kaukojäähdytysverkon vesi kylmennetään hyvin ympäristöystävällisesti, vaikkapa niin, että kylmän tekemisessä hyödynnetään muuten hukkaan meneviä energialähteitä.

Mikäli kiinteistö ei sijaitse sopivasti kaukojäähdytysverkoston lähellä, mutta se on kytketty kaukolämpöverkkoon, niin ratkaisuna voi olla myös kiinteistökohtainen jäähdytyspalvelu eli CHC-jäähdytys (combined heating and cooling). Siinä investoidaan lämpöpumppuun, joka poistaa kiinteistöistä lämpöä, mutta ei luovuta sitä harakoille, vaan siirtää sen kaukolämpöverkkoon. Mallissa palvelun tuottaja ja tarjoaja jakavat investoinnin ja käyttökulut sopimuksensa mukaisesti.

– Ratkaisu sopii ensisijaisesti asuinkerrostaloihin ja muihin isoihin kiinteistöihin. Näissä kannattaa kuitenkin aina tapauskohtaisesti laskea ja harkita, mikä kohteessa on kannattavinta tai kätevin: palvelun ostaminen vai oma investointi vaikkapa maalämpö- tai ilmalämpöpumppuun, Mirja Tiitinen huomauttaa.



- Hyviä apuvälineitä ovat myös ikkunan ulkopuolelle asennettavat markiisit tai ikkunaan kiinnitettävät aurinkosuojakalvot.

Sairaalat, palvelu- ja päiväkodit kriittisiä kohteita

Kollanuksen mielestä varautumista helteisiin tarvittaisiin paitsi yksityiskodeissa myös laajemmin, koko yhteiskunnan tasolla.

- Erityisen herkkiä kohteita, joissa varautumista tarvitaan, ovat sairaalat, vanhainkodit ja palvelutalot sekä lasten päiväkodit ja koulut.

Hänen mukaansa hellejaksojen yleistyminen pitäisi huomioida nykyistä paremmin myös rakennussäännöksissä.

- Rakennuksen kuumenemiseen voidaan vaikuttaa esimerkiksi siinä käyte-

tyillä materiaaleilla. Tärkeää on myös rakennuksen ja sen ikkunoiden suuntaus ja varjostus sekä tietenkin oikein mitoitettu ilmanvaihto ja tarpeen vaatiessa jäähdytysjärjestelmät.

Kaupunkisuunnittelukin tarjoaa apua, varsinkin pidemmällä tähtäimellä.

- Kaupungeissa rakennetut alueet imevät itseensä kuumuutta ja lämpötila voi olla useita asteita korkeampi kuin ympäröivillä, väljemmin rakennetuilla alueilla. Kuumuutta voidaan vähentää lisäämällä kaupunkeihin viherrakentamista ja vesielementtejä.

Onko naapurin mummolla kaikki hyvin?

Helteisiin kannattaa varautua tietenkin myös taloyhtiöissä.

- Ilmalämpöpumpun asentamiseen

tarvitaan aina taloyhtiön lupa. Lupia harkittaessa olisi tärkeää tiedostaa, että kuumuudesta voi aiheutua ikääntyneelle tai perussairauksista kärsivälle merkittävä terveysriski.

Taloyhtiöiden kannattaisi kiinnittää huomioita myös piha-alueisiinsa.

- Jos pihalla on riittävästi istutuksia ja varjoisa oleskelualue, se voi tarjota asukkailla kesähelteillä hyvän vilvoittelepaikan

Niin taloyhtiöissä kuin muuallakin tarvittaisiin ehkä myös uudenlaista yhteisvastuun ajatusta, huolenpitoa naapureista.

- Helteellä olisi hyvä käydä katsomassa onko ikääntyneellä naapurilla varmasti kaikki hyvin, Kollanus vinkkaa. ■

ASIAKASPALVELU vastaa teknisiin kysymyksiin



Rovakaira Oy kehittää asiakaspalveluaan vastaamaan asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Liikenteen nopea sähköistyminen ja sähkön pientuotannon lisääntyminen kasvattavat teknisen asiakaspalvelun tarvetta. Palvelut monipuolistuvat, kun tarjolla on mahdollisuus asiakaspalvelun ajanvaraukseen ja verkkoneuvotteluun.

TEKSTI: MERI KOIVUMAA
KUVA: KAISA YLIFEURA

Rovakairan asiakaspalvelun tarve korostuu tulevaisuudessa, ja sen rooli tulee painottumaan entistä enemmän tekniseen osaamiseen.

- Kehitämme asiakaspalveluamme määrätietoisesti teknisempään suuntaan, kertoo kehitysjohtaja **Marko Haaranen**.

- Rovakairan asiakkaille asennetaan uuden sukupolven älykkäät sähkömittarit vuoden 2023 alusta alkaen. Ensimmäisten asentamiemme etäluettavien sähkömittareiden ikä alkaa lähestyä 15 vuotta, joka on nykyajan elektronikalle paljon. Uudet mittarit mahdollistavat asiakkaan kotiautomaation liittämisen suoraan mittariin, laajat sähkölaatu tiedot sekä automaattisia hälytyksiä myös asiakkaan kiinteistön sisäisen sähköverkon vioista, kertoo Haaranen.

Asiakkaat ovat sähköisten muutosten edessä.

- Liikenne sähköistyy nopeasti ja yhä useampi asiakas harkitsee autojen kotilatureiden hankkimista. Tarvitaan asiakaspalvelun teknistä ymmärrystä, jotta voidaan neuvoa asiakasta siitä, minkälainen laturi kotiin kannattaa valita. Vääränlainen laturi voi helposti johtaa tilanteeseen, jossa käytössä oleva liittymän kapasiteetti ylittyy, Haaranen jatkaa.

- Tällöin vaihtoehtona on käytännössä liittymän suurentaminen tai laturin vaihtaminen uuteen. Sähköliittymän suurentaminen sähköauton latausta varten voi lisäliittymismaksun sekä nousevan kuukausimaksun takia syödä sähköauton tuomat säästöt. Tämän takia suosittelun älykkään laturin hank-

kimista, joka säättää auton lataustehoa kiinteistön muun sähkönkulutuksen mukaan. Tällöin asiakkaalla on käytössään maksimaalinen kapasiteetti, kun hän hyödyntää nykyistä sähköliittymää, Haaranen toteaa.

Varaa aika tapaamiseen

Rovakairan palvelukonsepteja uudistetaan. Jatkossa asiakas voi soittamalla varata ajan tapaamiseen, joka tapahtuu verkossa tai Rovakairan toimipisteellä.

Rovakairan verkkosivuilla pääsee muun muassa tilaamaan liittymän, tekemään sähköliittymän siirron talo- tai mökkikauppojen yhteydessä. Sivuilta löytyvät myös automaattinen sähköliittymän hinta-arviotyökalu sekä ajantasaistet tiedot sähköverkon rakentamishankkeista.

Vaikka viimeiset kaksi vuotta ovat osoittaneet, että asiakaspalvelu toimii toimistojen ollessa suljettuina, Rovakaira haluaa avata toimistonsa käyntiasiakkaille.

– Asiakas on meille tärkeä ja haluamme palvella monipuolisesti. Tavoitteena on, että pystymme palvelemaan kaikkia asiakkaitamme, kertoo asiakaspalvelupäällikkö **Kaisa Ylipeura**.

– Lisäämme asiakaspalvelun teknistä valmiutta ja panostamme aktiiviseen palveluun. Jos esimerkiksi huomaamme, että tuote on asiakkaalle epäedullinen, soitamme hänelle. Palvelukonseptien kehittämisen ansiosta pystymme paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin, Ylipeura jatkaa.

Seuraa Rovakairaa sosiaalisessa mediassa

Lilli Toukola aloitti työskentelyn Rovakairan toimipisteellä Kittilässä viime elokuussa. Hän on osa asiakaspalvelutiimiä.

– Palvelen asiakkaita muun muassa sähköliittymiin liittyvissä asioissa, Toukola kertoo.

Toukola on kotoisin Pirkanmaalta.

Lapin talvi ja kesä houkuttelivat hänet pohjoiseen, ja täällä hän on sanojensa mukaan viihtynyt. Lappilainen rauhallinen elämä viehättää.

Toukola on koulutukseltaan tradenomi ja työskennellyt asiakaspalvelun parissa nuoresta asti.

– Koen, että tuon uusia ideoita ja kehitysehdotuksia Rovakairan asiakaspalvelun toimintaan, ihmisläheiseksi itseään kutsuva Toukola pohtii.

Kehitysideat ovat päässeet käytäntöön, sillä Rovakairan sosiaalisen median kanavat palvelevat jatkossa entistä paremmin seuraajiaan.

– Jos vietät aikaasi Facebookissa tai LinkedInissä, seuraa Rovakairan tilejä. Jaamme niissä vinkkejä ja ajankohtaista tietoa asiakkaille, Toukola kannustaa. ■

UUDET PALVELUAJAT 1.6.2022

PUHELIN • CHAT

ma–pe klo 9–15

Uutena palvelukanavana tulossa videoneuvottelu mahdollisuus.

TOIMISTOT AVOINNA

Kittilä: ma ja ke klo 9–15

Sodankylä: ti ja to klo 9–15

Rovaniemi: ma ja to klo 9–15

Kerro mielipiteesi

ROVAKAIRAN SÄHKÖVERKON KEHITTÄMISESTÄ

Sähkökäyttö lisääntyy nopeasti sähkön korvatesa fossiilisia polttoaineita.

Samaan aikaan verkkoon liitetään uusiutuvaa sähköntuotantoa. Kehitys ei ole mahdollista ilman sähköverkon jatkuvaa kehittämistä. Haluamme kuulla myös asiakkaiden mielipiteitä kehitystyöstä.

TEKSTI ARI VESA & MERI KOIVUMAA

Sähköverkkoyhtiöille on asetettu sähkömarkkina-alueella velvollisuus kehittää sähköjakeluverkkoja. Velvoitteen noudattamista valvoo Energiavirasto.

Rovakaira laatii kahden vuoden välein jakeluverkon kehittämissuunnitelman, jossa yhtiö kuvaa sähköverkon kehittämisen periaatteet ja tavoitteet kehittämisvyöhykkeittäin.

Kehittämissuunnitelmassa kerrotaan, miten sähköverkkoa kehitetään tulevaisuudessa, jotta se pysyy turvallisena, takaa luotettavan sähköjakelun ja lakisääteisten toimitusvarmuusvaatimusten toteutumisen sekä mahdollistaa energiamurroksen ja vihreän siirtymän verkkoon liittyneille asiakkaille.

Asiakkailla mahdollisuus kommentoida kehitystä

Seuraava jakeluverkon kehittämissuunnitelma valmistuu kesälä 2022. Ennen kehittämissuunnitelman valmistumista Rovakairan asiakkailla on mahdollisuus kommentoida suunnitelmaa.

Kehittämissuunnitelma julkaistaan asiakkaiden kuultavaksi toukokuun aikana. Seuraa tiedotusta rovakaira.fi -sivustolla. Sivustolta löydät ohjeet suunnitelmaan tutustumiseksi ja palautteen antamiseksi. ■

Kunnon koneet kotitoimistoon

Pandemian myötä kotityöskentelystä tuli arkipäivää monille suomalaisille. Mutta miten valita oikea tietokone ja hallita rajanveto työn ja vapaa-ajan välillä?

TEKSTI: PEKKA TOLONEN KUVA: SHUTTERSTOCK

Pandemian aikana tietokoneiden myynti ampaisi yllättävästi nousuun. Syynä oli tietysti kotona tapahtuvan etätyöskentelyn yleistyminen.

Pandemian jälkeen moni aikoo jatkaa etätyöskentelyä kotoa käsin, joko pääsääntöisesti tai osa-aikaisesti. Nyt onkin sopiva ajankohta satsata kodin työpisteen ergonomiaan.

Huono työergonomia aiheuttaa helposti kroonisia lihasjännityksiä, päänsärkyä ja heikentynyttä työmotivaatiota, joka heijastuu myös arkielämän hyvinvointiin.

Etätyön sietämätön keveys

Kotoa käsin tapahtuvassa etätyöskentelyssä on paljon etuja, jos haittojakin. Etuna työmatkoihin ei kulu aikaa ja töitä voi tehdä vaikka verkkareissa ja aamutakissa.

Haittana kotityöskentely vaatii totuttelua ja itsekuria. Haasteena onkin, miten keskittyä töihin, kun kodin mukavuudet ja viihde kutsuvat kesken työpäivän?

Paras ratkaisu on satsata kunnon työpisteeseen ja vain työlle omistettuun tietokoneeseen. Näin vältetään tehokkaimmin viihteen ja sosiaalisen median käyttö kesken töiden.

Sylitietokoneellakin pärjää

Moni aloitti etätyöt tabletin tai jopa älypuhelimien avulla. Ne karsiutuivat kuitenkin toimimattomina ratkaisuin pienen ruudun ja heikon työergonomian takia.

Useimmille sopivin etätyöratkaisu perustuu silmäystävälliseen 15–17 tuuman sylimikroon, jonka näyttö tarjoaa riittävästi tilaa työdokumenteille.

Läppäriin etuina on hyvä näppäimistö, sisäänrakennettu ohjaustaso, kamera, mikrofoni ja kaiuttimet. Läppäreissä on yleensä myös valmiiksi asennettuina kaikki tyypilliset toimisto-ohjelmistot.

Työlle omistettu läppäri onkin järkiratkaisu. Kesken jääneet dokumentit ovat aina kätevästi valmiina heti kun läppäriin kannen aukaisee.

Pöytä tietokone parantaa ergonomiaa

Kun työ sisältää paljon videoneuvottelua, kuvankäsittelyä ja web-suunnittelua, kannattaa valita työkoneeksi kompakti pöytämalli. Kone sopii vaivatonta ja tehokasta työjuhtaa etsiville.

Pöytä tietokoneet koostuvat isosta, 21–27-tuuman näytöstä, jonka sisälle on integroitu tehokas tietokone. Yleensä myös näppäimistö ja hiiri sisältyvät pakettiin.

Näyttö sisältää lisäksi webkameran ja kaiuttimet. Videoneuvottelukäyttöä varten kannattaa silti hankkia kuuloke-mikrofoni, joka tehostaa keskustelujen ymmärrettävyyttä.

Minitietokone vaatimaan työskentelyyn

Kolmas kotitoimiston laiteratkaisu perustuu minitietokoneeseen ja erilliseen näyttöön. Tehot riittävät ammattimaiseenkin kuvankäsittelyyn, videomuokkaukseen ja äänityöskentelyyn.

Erillinen näyttö tarjoaa joustoa työpisteratkaisulle. Saatavissa on niin perinteisiä kuin panoraamanäyttöjä, ja näyttönä voidaan käyttää myös edullisia ja suurikokoisia 4k-televisioita.

Liitäntä tv:n ja tietokoneen välillä sujuu helposti hdmi-kaapelin avulla. Tv:n menusta valitaan vain hdmi-lähde



Etätyöpiste kannattaa sijoittaa seinustalle pois päin muusta huoneesta. Näin kotiaskeleet eivät pääse häiritsemään työhön keskittymistä.



Kun työ sisältää paljon videoneuvotteluja ja kuvankäsittelyä, kannattaa satsata pöytäkoneeseen. Lämpärin avulla voi siinä sivussa tehdä muistiinpanoja ja hoitella sähköpostia ja muita dokumentteja.

ja tehdään sille pc-tila-asetus. Näin tv:n kuvanparannustoiminnot eivät pääse vaikuttamaan tietokonekuvaan.

Oheislaitteiksi minitietokone tarvitsee webkameran, näppäimistön, hiiren tai ohjauslevyn, mikrofonin sekä kaiuttimet. Ratkaisu sopii teknisesti suuntautuneille käyttäjille, jotka tietävät mitä tahtovat.

Työpiste, kalusteet ja oheislaitteet

Jos asunnon tila sallii, kannattaa satsata hyvään työpöytään ja ergonomiseen työtuoliin. Ne parantavat työn viihtyvyyttä ja tehokkuutta.

Pöytäkoneen sijoituspaikka ruokapöydälle tai olohuoneen sohvapöydälle on huono väliaikaisratkaisu. Töitä ei koskaan pitäisi tuoda vapaa-ajan tiloihin muistuttamaan työasioista.

Sopivia toimistokalusteita kannattaa etsiä vaikkapa Ikeasta. Työtuoliksi voi sopia myös niin sanottu pelituoli, joka on ergonomisesti suunniteltu pitkiä sesioita varten.

Tuolin tärkeimmät ominaisuudet ovat monipuoliset kallistus- ja korkeussäädöt sekä tuki ristiselälle. Pelituoleja löytyy muun muassa Verkkokaupasta, Gigantista ja Powerista.

Laaja hintahaitari laiteratkaisuja

Läppäri on kokonaisedullisin ratkaisu ja valinnan varaa on runsaasti 300–1500

euron hintahaarukassa. Mallisto kattaa Android (Chromebook), Windows ja Macintosh -käyttöjärjestelmät.

Windows ja iMac -pöytä tietokoneet sijoittuvat 500–2500 euron hintaluokkaan. Malliston 21,5–27 tuuman näyttö tuo kotitoimistoon parhaan työergonomian.

500–3000 euroa maksavat Windows ja Mac -minitietokoneet on suunniteltu käytettäväksi ulkopuolisen näytön kanssa. Näyttöjen hinnat vaihtelevat koosta ja laadusta riippuen parista sadasta tuhansiin euroihin. ■

Kotitoimiston tekniikkaa

Tietokonevalinnassa kannattaa huomioida työnantajan suositukset ja vaatimukset – myös tietoturva. Kotitoimiston ei pidä muodostaa riskiä yritykselle, ja suosituksia on tärkeää noudattaa.

Nyrkkisääntönä tietokone tarvitsee 8 gigatavua käyttömuitia ja 512 gigatavun sisäisen kiintolevyn. Amd Ryzen 3 ja Intel i3 -mallit sopivat peruskäyttöön ja Ryzen 5 ja Intel i5 normikäyttöön.

Tehokäyttäjän kannattaa valita Intel i7-i9, Ryzen 7 tai Applen m1 -suorittimilla varustettu työasema, jossa on 16 gigaa työmuistia ja teratavun ssd-kiintolevy.



Pöytä tietokone on ergonomisesti paras ratkaisu kotitoimistoon. Windows-malliston hintataso sijoittuu 500–1500 euron välille.

KYSY ENNEN KUIN KAIVAT

Kesällä rakennetaan ja kaivetaan maata. Kun maatöitä tehdään pintaa syvemmältä alueilla, jossa maassa voi olla sähkö- ja tietoliikennekaapeleita, vesijohtoja tai kaukolämpölinjoja, selvitä aina niiden paikat ennen kaivutöiden aloittamista. Taajamissa tarvitset usein myös luvan. Näin et katko kaapeleita etkä putkia.

TEKSTI JA KUVA: ARI J. VESA



Maahan kaivetut kaapelit voivat vahingoittua maankaivutöissä. Osuminen sähköverkkoon aiheuttaa todellisen turvallisuusvaaran. Samalla voivat sähkötkä katketa jopa sadoilta talouksilta ja yrityksiltä. On myös hyvä muistaa, että kustannukset vahingoista peritään vahingon aiheuttajalta, jos hän ei ottanut selvää mitä energia- tai tietoliikenneinfraa maan alta löytyy.

Kun kaivutöitä tehdään yleisellä alueella, kuten kadulla tai puistossa, pitää kaupunkialueella tehdä kaivu ilmoitus hyvissä ajoin ennen työn aloittamista. Kaivutyöhön ryhtyminen edellyttää selvitystä ja lupaa aloittaa työt, varsinkin kaupunkialueella ja taajamissa. Omalla tontilla ei varsinaista lupaa tarvita, mutta sielläkin pitää selvittää kaapeleiden sijainti ennen aloittamista.

Kaivulupailmoitus sähköisesti

Kaivulupailmoituksen voi tehdä useassa kunnassa maksutta sähköisessä kaivulupa.fi tai johtotieto.fi -palvelussa. Osalla kunnista on myös omia palveluita, samoin sähköä siirtävillä verkkopalveluyhtiöillä voi olla omia palveluita.

– Oleellista on se, että kaivajan on otettava selvää. Kaivaessa pitää olla tietoinen maan alla olevasta infra. Yritysten ja kuntien maan alla olevaa omaisuutta ei saa rikkoa, muistuttaa asiantuntija **Hari Hillamo** Energiategollisuus ry:stä.

– Tieto on nykyisellään monessa paikassa. Vuonna 2023 Traficom viranomaisjärjestelmä kerää tiedot yhteen. Traficom palveluun tulee kuitenkin saataville vain sijaintitieto, jonka lisäksi tarvitaan paikan päällä tehtäviä kaapelinäyttöjä ja kaapelikelausta kuten nykyisinkin.

Kaapelinäyttö on hyvä tilata vähintään viikkoa ennen sen tarvetta, mieluummin aiemmin, jos haluaa näytön tietynä päivänä. Sähkönjakeluyhtiöt tarjoavat palvelun omien johtojensa osalta.

Töitä tehtäessä on muistettava myös ilmajohtot. Ilmajohtojen läheisyydessä on varmistettava, että kippaavan auton lavan kulmat ja kaivinkoneen tai nosturin osat eivät saa nousta liian lähelle sähköjohtoja.

Näin tilaat Rovakairalta

Rovakairan toimialueella sähköyhtiön kaapelinäytöt tilataan helpoimmin nettisivujen palvelu-osioista.

– Verkkopalveluyhtiö välittää tilauksen meille Rovakairan Verkonrakennus Oy:öön, josta kaapelinäyttäjät menee paikan päälle näyttämään ja merkitse-



mään Rovakairan omistamat kaapelit. Näyttöpalvelu on ilmainen, kun tilaus tulee kolme päivää ennen tarvetta, kertoo **Ari-Pekka Soikkeli** Rovakairan Verkonrakennus Oy:stä.

– Samasta palvelusta voi tilata myös johtokartan kaivualueesta. Jos tässä kartassa ei näy johtoja, niin Rovakairan johtonäyttöä ei tarvita. Samalla lailla, jos tilaa johtonäytön ja havaitsemme, ettei alueella ole johtoja, soitamme tilaajalle ja kerromme, ettei kaivualueella ole Rovakairan johtoja. On kuitenkin muistettava selvittää muut mahdolliset johdot. Asia pitää kuitenkin aina selvittää, koska kaapelin vahingoittaminen maksaa aina korjauskustannukset.

Sähköjohtoihin osuessa on aina lisäksi todellinen riski pahasta loukkaantumisesta tai jopa hengenvaarasta. Kaapelinäyttö on syytä tilata hyvissä ajoin,

vähintään viikkoa ennen. Mitä aiemmin sen tilaa, sitä varmemmin sen saa haluamaan aikana ja koneet eivät joudu odottelemaan työmaalla.

Muista aina ennen kuin kaivat!

1. Selvitä kaapeleiden sijainti kaivu-alueella

Ennen kaivutöiden aloittamista selvitä maakaapeleiden sijainti hankkimalla ajan tasalla oleva kaapeleiden sijaintikartta. Sijaintikarttaa tilattaessa tarvitset tarkan tiedon kaivamispaikasta ja aloitusajankohdan sekä tiedot kaivutyömaan vastuuhenkilöstä. Sijaintikartan saat esimerkiksi paikalliselta verkkopalveluyhtiöltä tai keskitetystä johtotietopalvelusta. Pyydä tarvittaessa apua kaapelin sijainnin varmistamiseksi verkkoyhtiöltäsi.

2. Ota yhteyttä verkkoyhtiöön

Jos kaivukohteen välittömässä läheisyydessä on 110 kV, 20 kV tai 10 kV kaapeleita, ota aina yhteyttä verkkoyhtiöön selvittääksesi tarpeet ottaa kaapelit pois käytöstä kaivutyön ajaksi sekä kaapeleiden tuentaan ja siirtoon liittyvät ohjeet. Verkkoyhtiöön kannattaa olla hyvissä ajoin yhteydessä ennen töiden aloitusta, yleensä kuitenkin viimeistään viikkoa ennen kaivutyön aloittamista. 110 kV kaapelin ollessa kyseessä on työmaalle pyydettävä aina verkkoyhtiön edustaja paikalla näyttämään kaapelin sijainti.

Myös pienjännitteverkon (400 V) kaapeleiden osalta on syytä selvittää kaivuohjeet, jos työkohte on keskikaukupungilla, kerrostaloalueilla ja teollisuusalueilla tai ohjeiden suhteen on muuten epäselvyyttä.

3. Älä siirrä itse kaapelia

Älä koskaan siirrä kaapelia omatoimisesti, jotta vältetään henkilövahingoilta ja sähkönjakelun keskeytyksiltä. Jos kaapeli on kaivutyön tiellä ja sitä on siirrettävä, ota yhteyttä verkkoyhtiöön. Verkkopalveluyhtiö päättää siirron käytännön toteutuksesta, määrittelee tarvittavat suojaamis- ja tuentatöitä ja antaa töiden suoritusohjeet kaivajalle. Kaapeleita siirrettäessä tulee niiden sijaintijärjestys ja asema säilyttää kartassa olevan mukaisesti.

4. Ilmoita verkkoyhtiölle kaapelin paljastumisesta

Jos kaivutilanteessa paljastuu yllättäen kaapeleita, ilmoita asiasta heti verkkoyhtiön vikailmoitusnumeroon tai valvomoon.

5. Vahingon saatua poistu vauriokohdan läheltä ja soita verkkoyhtiölle

Vaurioitunut kaapeli saattaa edelleen olla jännitteinen tai siihen saattaa tulla jännite takaisin, jonka johdosta kaapelin vauriokohdan läheltä on poistuttava välittömästi. Tarkista myös, että kaivinkoneen kauha siirretään pois kaivannosta. Varmista, ettei kukaan sivullinen pääse lähelle kaivantoa vahinkojen välttämiseksi. Vaurioitunut kaapeli näyttää vaaratomalta eikä savua tai leiskuntaa aina ole nähtävissä, mutta se voi silti olla hengenvaarallinen.

Vahingoittuneesta kaapelista tulee aina välittömästi ilmoittaa kaikissa tilanteissa ja kaikkina vuorokauden aikoina verkkoyhtiön vikailmoitusnumeroon tai valvomoon! ■



Laatikkopyörää käytetään paljon lasten kuljettamiseen. Pyöriin onkin saatavilla erilaisia sääsuoja ja lapset istuvat niissä polkijan edessä.



Pitkäpyörä on laatikkopyörää kooltaan hieman pienempi. Pitkäpyörässä lapset ja tavarat kulkevat polkijan takana. Kuvassa RadWagon 4 pitkäpyörä.

KUVAT: LENTÄVÄ LAATIKKO KUVA: RAD POWER BIKES

TAVARAPYÖRIEN suosio nousussa kaupungeissa

TEKSTI: ARI J. VESA

Liikkuminen monipuolistuu liikenteen sähköistyessä. Myös kaksipyöräiset sähköistyvät ja uudet laitteet löytävät tiensä kaduille. Tavarapyörät ovat yhä tavallisempi näky myös Suomessa, niin vapaa-ajalla kuin yrityskäytössä.

Tavarapyörä, laatikkopyörä, cargo-pyörä tai perhepyörä, monipuolisella pyörämallilla on monta nimeä. Kaupunkioiloissa tämä voi palvella jopa autoa paremmin. Sen voi korvata myös esimerkiksi pitkäpyörällä tai liittämällä sähköpyörän perään kärryn.

Euroopassa myytiin viime vuonna jo runsaat 200.000 tavarapyörää. Saksa oli pyörien suurin markkina, mutta kasvua on näkyvissä myös muualla. Ennusteiden mukaan tavarapyöriä myydään Euroopassa vuonna 2030 jo kaksi miljoonaa kappaletta. Suosio näkyy myös

siinä, että pyörien myyjillä ei välttämättä ole kaikkia malleja. Sama valikoiman rajallisuus koskee kaikkia sähköpyöriä.

Mistä tavarapyörien ja yleensä sähköpyörien suosio johtuu? Ainakin osa sähköpyöräilyn suosiosta tulee halusta suunnata omaa liikkumista ympäristöys-



Cargopyörä sopii monipuolisesti erilaisiin harrastuksiin ja vapaa-aikaan. Laatikon lisäksi pyörässä voi olla avoimempi tavarankuljetuskehikko.



KUVA: ELIAN CYCLES

tävällisempään suuntaan. Ei sovi myöskään unohtaa oman kunnon ylläpitoa, onhan sähköpyörä todettu jopa tavallista pyörää paremmaksi kuntoiluvälineeksi.

Sähköpyörällä liikutaan yleensä tavallista pyörää enemmän ja pidempiä matkoja. Ne sopivat hyvin myös työmatkoille, kun itseään ei tarvitse ajaa hieken. Pitämällä avustustason sopivana, käy polkeminen töihin mennessä leppoisasti ja raskaammat harjoitukset voi jättää vapaa-aikaan.

Monipuoliseen käyttöön

Uuden pyörän hankinnassa kannattaa kääntyä asiantuntijan puoleen. Pyöriin erikoistuneissa liikkeissä löytyy yleensä mallivalikoimaa ja asiantuntemusta oikeanlaisen ja oikean kokoisen pyörän hankintaan. Perinteisistä kaksipyöräisistä polkupyörästä löytyy erilaisia runkokokoja polkijan mukaan ja erikoispyörästä vaihtoehtoja erilaisiin tarpeisiin.

Sähköavusteisella tavarapyörällä voi taajama-alueella korvata auton käyttöä. Kun pyörällä pystyy kuljettamaan niin lapsia kuin tavaraa, hoituu sillä työmatkat, arjen asiointit, harrastuksiin kulkeminen ja vaikka matka luontoretelle eväineen ja muine tavaroineen.

Sähkö keventää mukavasti polkemista. Hankintavaiheessa kannattaakin kiinnittää huomiota sähköiseen tekniikkaan ja akun kokoon, jotta pyörällä pääsee haluamansa matkan sähköavus-

teisena. Moottori avustaa polkemista 25 kilometrin tuntivauhtiin asti.

Jo omakohtaisesta kokemuksesta tiedän sähköpyörän lisäävän pyörän käyttöä ja pyöräilymatkan pituuksia. Sähköpyörä avaa uudella lailla oman ympäristön maisemat uudesta perspektiivistä.

Kenelle tavarapyörä sopii

Sähköavusteinen tavarapyörä sopii kaitenkokoisille ja -kuntoisille ihmisille teini-ikästä alkaen. Ainoat haasteet tulevat pyörän säilytyksestä. Tavarapyörä tarvitsee pidempänä ja leveämpänä hiekan tavallista pyörää enemmän tilaa. Jos tilaa on niukasti, kannattaa valita kaksipyöräinen versio. Kaksipyöräinen on muutoinkin kolmipyöräistä ketterämpi.

Kolmipyöräisen edut tulevat esiin, jos pääosalla matkoista pysähtytään usein ja lapsia tai tavaraa jätetään tai lastataan monessa pisteessä. Kolmipyöräinen voi olla ratkaisu myös, jos tasapaino on heikentynyt ja pyöräily kaksipyöräiseltä tuntuu haasteelliselta.

Tavarapyörässä kuljetettava tavara tai henkilöt ovat yleisesti polkijan edessä hyvin nähtävissä tai valvottavissa. Jos tilaa pyörän säilyttämiselle on todella niukasti, voi vaihtoehto olla niin sanottu pitkäpyörä.

Tässä nimensä mukaisesti tavallista pyörää hieman pidemmässä pyörässä on pitkä runko. Tämä pidennys on polkijan takana, jossa voidaan kuljettaa esimer-

kiksi kahta lasta tai pyörän sivulaukkujen kanssa jopa saman verran tavaraa kuin laatikkopyörässä.

Ratkaisuja löytyy jokaisen tarpeiden mukaan. Tavarapyörään löytyy varusteita eri käyttötarkoituksiin vauvan kuljettamisesta yritystoiminnan harjoittamiseen.

Mitä tavarapyöräily maksaa

Uuden tavarapyörän hankinta maksaa keskimäärin 3500-5000 euroa. Kuten kaikissa hankinnoissa, voi markkinoilta löytyä myös halpamalleja ja tietenkin myös arvokkaampia pyöriä, joissa on uudenlaisia teknisiä ratkaisuja.

Sähköpyörän käyttökustannukset ovat matalat. Akun lataamiskustannuksissa puhutaan muutamasta sentistä. Polkupyörä ei myöskään vaadi liikennevakuutusta tai siitä ei aiheudu parkkimaksuja.

Hyvä polkupyörä kaipaa huoltoa vähintään kerran vuodessa. Huolto kannattaa jättää ammattilaisten tehtäväksi. Hän tarkastaa huollon yhteydessä myös sähkömoottorin ja akun toiminnan.

Parasta pyöräilyssä on läheinen suhde ympäristöön ja oman alueen luontoon. Motiva on tarkastellut myös sähköpyörärien päästöjä ja saanut Suomessa laskennalliseksi arvoksi 1-2 grammaa sadalla kilometrillä. Sähköpyöräkään ei juurikaan aiheuta päästöjä, eikä myöskään nostata katupölyä hengitysilmaamme. ■

PERHEELLE, TAVAROILLE JA LÄHES KAIKELLE SOPIVA POLKUPYÖRÄ

TEKSTI: ARI J. VESA
KUVA: LIIKKUVA LAATIKKO



Laatikkopyörä on toimiva ratkaisu lapsiperheille. Sillä kulkevat niin lapset kuin tavarat kotiovelta päiväkodin tai koulun ovelle ja helposti myös kaupan kautta. Tästä tulee myös yksi pyörätyypin nimistä, perhepyörä. Perhepyörällä lapsi kulkee mukana helposti jo syntymästä lähtien.

Laatikkopyörä on monipuolinen. Se sopii monipuolisesti harrastuksiin ja perheen matkoihin. Liikkuminen on vaivattomampaa kuin autolla ja sillä pääsee aina ovelta ovelle, ilman parkkiongelmia ja pahoja ruuhkia, mieltii **Pauli Salminen**, joka on perustanut pyöräilyharrastuksen myötä myös Liikkuva Laatikko -nimisen pyöräliikkeen.

– Usein mietitään milloin perhepyörä kannattaisi hankkia. Minusta se kannattaa hankkia jo ennen vauvan syntymää, jolloin pyörän käyttöön ehtii tottua rauhassa. Tiedän perheitä, jotka ovat hakenneet vauvan syntymän jälkeen kotiin perhepyörällä.

Laatikkopyörä sopii moneen

Laatikollinen pyörä taipuu moneen. Lasten lisäksi sillä kulkevat niin ostokset kuin harrastusvälineet. Laatikko voi olla joko kuomulla suojattuna tai avonaisena. – Laatikkopyörä on oikeastaan

ainoa vaihtoehto pienimpien lasten kuljettamiseen. On vain kyse siitä, miten laatikko varustellaan.

Laatikkopyörässä saa niin lapset kuin tavarat tarvittaessa säältä suojaan. Laatikon peitteeksi on tarjolla erilaisia suoja-kuomuja. – Lasten kuljettamisessa onkin usein tärkeintä saada heidät säältä suojaan. Laatikollinen pyörä on kuin lastenvaunut, mutta sillä pääsee paljon pidemmälle kuin vaunuja työntäen, muistuttaa Salminen.

– Laatikkopyörä on minusta usein paras vaihtoehto liikkumiseen. Sähköavusteisuus tekee siitä myös mukavamman. Viisi vuotta sitten oli vielä haasteellista myydä sähköavusteita pyörää, mutta nyt tilanne on kääntynyt aivan päinvastoin. Ilman sähköavustusta pyörän myyminen on vaikeaa.

Laatikkopyörä on pitkäikäinen

Usein epäillään lasten kyllästyvän laatikkopyörän kyydissä olemiseen heti kun vähän kasvavat.

– Tietenkin he liikkuvat myös omalla pyörällä, mutta kokemuksesta voin sanoa, että 10-vuotiaskin tulee vielä mielellään kyytiin, kun mennään yhdessä harrastuksiin. Laatikkopyörä on lapsille myös parempi ja turvallisempi paikka kuin pyörän peräkärri. Polkijan edessä olevassa laatikossa he ovat koko ajan valvonnan alla.

– Pyörän käyttö ei myöskään lopu lasten kasvamiseen. Itse ajan suurimman osan ajoista laatikollisella pyörällä, vaikka kyydissä ei olekaan lapsia. Tällä on helppo kuljettaa kaikki harrastustavarat tai isotkin ostokset kotiin. Laatikoon mahtuu helposti ostoskärjellinen tavaraa ja laatikkopyörällä ne kulkevat mukavasti kaupasta suoraan kotiovelle, muistuttaa Pauli Salminen. ■



ROVAKAIRA

Rovakaira on tehnyt tärkeää työtä alueensa sähköverkon suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon parissa jo 75 vuotta. Tällä hetkellä sähkömarkkinalain edellyttämän säävarman sähköverkon piiriin kuuluu jo 65 prosenttia yhtiön asiakkaista. Lappi on tänä päivänä elinvoimainen maakunta, jonka kehitystä Rovakaira haluaa olla omalta osaltaan mahdollistamassa toimintavarmalla sähköverkollaan. Yhdessä teemme sähköistä tulevaisuutta Lappiin.

ROVAKAIRA 75 VUOTTA

❖ Juhla-arvonta ❖



Kuva: Inga Haaristo, Vastavalo.net. Laitekuva: valmistaja.

75-vuotisen toimintahistoriansa kunniaksi Rovakaira arpoo kaikkien osallistujien kesken kolme iRobot Roomba i7 -imuria.

Arvomme Juhla-arvonnassa Rovakairan asiakkaiden kesken kolme robotti-imuria, arvo á 399 €. Arvonta on voimassa 30.6.2022 asti, arvonta suoritetaan elokuun alussa 2022. Voittajiin ollaan yhteydessä henkilökohtaisesti. Voittajien nimet julkaistaan seuraavassa asiakaslehdessä.

Nopeimmin osallistut arvontaan netissä www.rovakaira.fi tai täyttämällä ja palauttamalla arvontakupongin.



ROVAKAIRA 75 VUOTTA

❖ Arvontakupongi ❖

X Kyllä kiitos! Haluan osallistua ilman muuta osallistua Juhla-arvontaan, jossa on palkintona 3 kpl robotti-imuria, arvo á 399 €.

Asiakasnumero

Etu- ja sukunimi

Puhelinnumero

Sähköpostiosoite

Vastaanottaja
maksaa
postimaksun

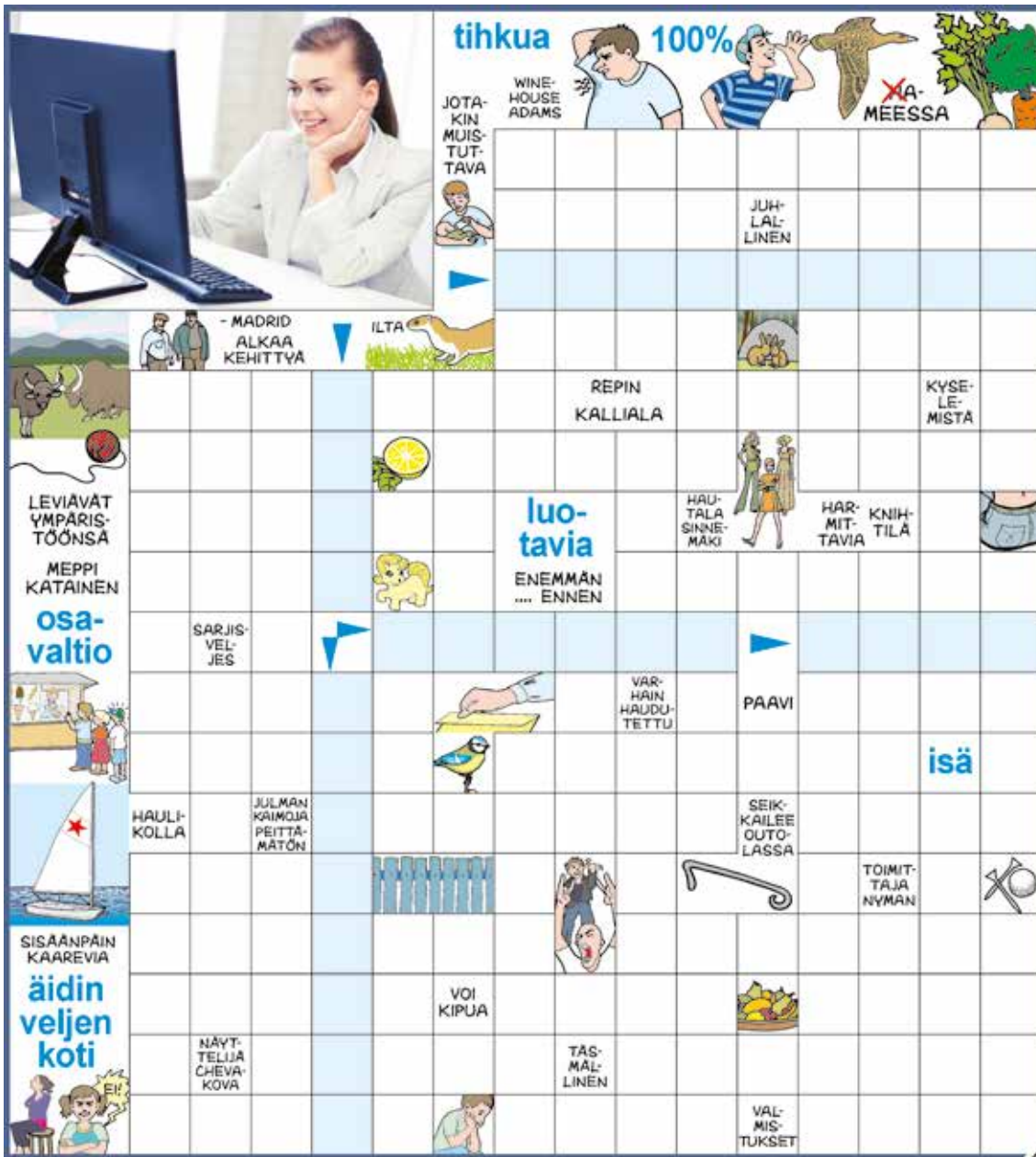
Rovakaira Oy
Tunnus 5004884
00003 VASTAUSLÄHETYS

Onnea arvontaan!

JUHLA-ARVONNAN SÄÄNNÖT: **1. Järjestäjä:** Rovakaira Oy, PL 196, 96101 ROVANIEMI. **2. Osallistumisoikeus:** Arvontaan voivat osallistua Rovakaira Oy:n kuluttaja-asiakkaat lukuun ottamatta Rovakairan henkilökuntaa. **3. Palkinnot:** Arvonnan palkintona ovat kolme robotti-imuria. **4. Voittajien valinta ja julkistus:** Arvonta suoritetaan elokuussa ja voittajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti. **5. Rekisteritiedot:** Osallistujan antamia nimi- ja yhteystietoja käytetään ainoastaan arvonnassa voittajan valintaan, siitä tiedottamiseen ja palkinnon toimittamiseen. Katso tarkemmin tietosuojakäytäntömme. Osallistujien antamia tietoja ei luovuteta suoramarkkinointitarkoituksiin. **6. Järjestäjän vastuu:** Järjestäjä maksaa lakisääteisen arpajaisveron näissä säännöissä mainituista palkinnoista. Palkinnon voittaja vastaa muista mahdollisista palkinnon vastaanottamiseen tai käyttämiseen tai kampanjaan osallistumiseen liittyvistä kustannuksista. Palkinnon voittaja vapauttaa Järjestäjän kaikesta vastuusta ja kuluista, joka aiheutuu tai jonka väitetään aiheutuneen tähän kampanjaan osallistumisesta tai palkinnon vastaanottamisesta. Palkinnon voittaja vapauttaa Järjestäjän myös kaikesta vastuusta liittyen palkinnon myöhempään käyttöön tai siinä ilmeneviin vikoihin sekä kaikesta vastuusta, joka koskee vammaa tai vahinkoa, joka aiheutuu tai jonka väitetään aiheutuneen osallistumisesta tähän kampanjaan tai palkinnon lunastamisesta tai käyttämisestä. Tämä vastuuvapaus ei kuitenkaan heikennä kuluttajalle kuluttajansuojalain nojalla kuuluvia oikeuksia. Järjestäjän vastuu osallistujia kohtaan ei ylitä näissä säännöissä mainitun palkinnon arvoa tai määrää. Järjestäjä ei vastaa osallistumisesta, jotka eivät teknisistä syistä ole tulleet perille tai joissa on puutteelliset tunnisteet tai yhteystiedot. Järjestäjällä on oikeus peruuttaa arvonta ylivoimaisen esteen (force majeure) tai vastaavan tapahtuman johdosta.

• SÄHKÖRISTIKKO JA SÄHKÖVISA •

Ristikon voi ratkaista myös verkossa: www.adato.fi/ristikko



Tervetuloa Sähkövisa ja Sähköristikko -sivustoon! Voit osallistua molempiin ja tuplata voittomahdollisuutesi. Kaikki osallistuneet ovat mukana palkinnon arvonnassa. Sähkövisa ja Sähköristikko ovat sähkö- ja energia-yhtiöiden asiakaslehdissä julkaistavia lukijakilpailuja, joissa palkinnot jaetaan valtakunnallisesti.

Etsi vastaukset kysymyksiin ja vastaa internetissä kirjoittamalla selaimen osoitekenttään (ei google-kenttään): www.adato.fi/visa

Voit myös kirjoittaa vastaukset sekä nimesi ja osoitteesi postikortille ja postittaa sen osoitteella:
Adato
Sähkövisa
Eteläranta 10
00130 HELSINKI

Vastaukset **31.7.2022** mennessä. Vastaukset kysymyksiin löytyvät tästä asiakaslehdessä tai sen sähköisistä versioista.

Sähkövisan ja Sähköristikon voittaja 1/22: Doró 8080 4G -älypuhelin: M. Mykkänen, Kuopio

Onnittelut voittajalle!

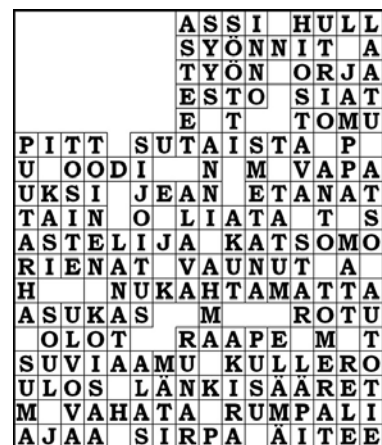
Lähetä ristikko 31.7.2022 mennessä osoitteella: **Adato, Sähköristikko, Eteläranta 10, 00130 HELSINKI**

Sähköristikon 1/22 ratkaisu

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postinumero ja -toimipaikka _____



Kysymykset:

A Mihin hintaan Annmaris-huutokauppatalo on myynyt Paavo Tynellin suuren Lumihiutalevalaisimen muutama vuosi sitten?

1. 3.000 eurolla
2. 30.000 eurolla
3. 300.000 eurolla

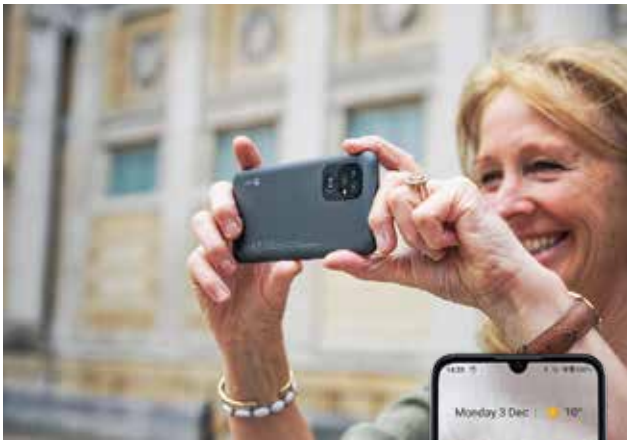
B Kuinka paljon työkäyttöön hyvin sopiva kotitietokone tarvitsee nyrkkisäännön mukaan keskusmuistia ja kovalevytilaa?

1. 4 gigatavua keskusmuistia ja 128 gigatavun kiintolevyn
2. 8 gigatavua keskusmuistia ja 512 gigatavun kiintolevyn
3. 16 gigatavua keskusmuistia ja 1 teratavun kiintolevyn

C Kuinka paljon tavarapyöriä myytiin viime vuonna Euroopassa?

1. 100.000 tavarapyörää
2. 200.000 tavarapyörää
3. 300.000 tavarapyörää

Sähkövisan ja Sähköristikon palkinto 2/2022



Doro 8110 4G -älypuhelin

- Patentoitu EVA käyttöjärjestelmä tekee Androidin käytöstä helppoa
- Keskustelut kuuluvat selvemmin Doron optimoidun äänenlaadun ansiosta
- IP54 roiskevesisuojaattu puhelin kestää käyttöä
- Kolmoiskamera upeisiin valokuviin päivällä ja yöllä
- Turvapainike hälytysten lähettämiseen Response by Doro-sovelluksen kautta
- Väri: grafiitti
- Arvo noin 269 €

Lisätietoja: www.doro.fi

• KOLUMNI •



KUVA: SCANSTOCKPHOTO

Apua ilmastovaivoihin

Maailmalla on maha kipeä. Vatsa pönöttää piukalla ja kaasuja karkaa ilmakehään. Tästä ei hyvää seuraa. Ilmasto lämpenee ja ihmisten olo maanpinnalla käy entistä tuskallammaksi. Samantapaista jälkeä syntyy, kun päästelee pieruja peiton alla.

Täällä maailman pohjoisilla rajoilla asian ratkaiseminen ei ole yhtä selkeää kuin lämpimissä maissa. Valoja on poltettava pimeässä ja koteja on lämmitettävä kylminä kuukausina. Tähän tarvitaan sähköä ja muutakin energiaa pari sylystä enemmän kuin Etelä-Euroopassa.

Homman voi kuitenkin hoitaa monella eri tavalla – aina ei tarvitse kiusata ilmastoja. Yksi helpotusta tuova asia on Olkiluodon uusi ydinvoimalaitos. Kun laitos pian keittää täydellä tehollaan vettä sähköksi, niin suomalaisesta sähköstä yli 90 prosenttia on päästötöntä. Siis selaista sähköä, joka ei aiheuta ilmastovaivoja.

Tuulivoimalaitoksetkaan eivät kiusaa ilmastoja. Joka vuosi Suomeen nousee jo niin paljon uusia tuulivoimalaitoksia, että niillä voidaan tuottaa lähes yhtä paljon puhdasta sähköä kuin Olkiluodon uudella ydinvoimalaitoksella.

Ukrainan sota vähensi eurooppalaisten haluja ostaa energiaa Venäjältä. Nyt kun Suomi rimpuilee irti venäläisestä fossiilienergiasta, voidaan ongelma ainakin osittain ratkaista samalla tavalla kuin ilmastovaivat – omalla päästöttömällä energiantuotannolla. Ilmastovaivojen vähenemisen lisäksi moni muukin asia helpottuu. Ainakin omavaraisuus ja huoltovarmuus vahvistuvat. Samalla venäläisen fossiilienergian ostamiseen käytetyt rahat jäävät pyörimään suomalaisten kukkariin.

Päästötön ja puhdas energia on siis lääke monenlaisiin tauteihin – ei pelkästään maailmaan ilmastovaivoihin. Pahin hidaste on byrokraatia. Lupien käsittely on monimutkaista ja verkkaista puuhaa. Jos lupamenettelyihin saataisiin vauhtia, vähenisivät maailman ilmastovaivat ja muutamat pienemmät päänsäryt nykyistä nopeammin. ■

PETRI SALLINEN

kirjoittaja on Energiaautisten toimituspäällikkö



Sami Tallbergin versio kesäkeitosta on soseutettu samettiseksi, maustettu samppanjalla ja aateloitu lipstikan lehdillä ja valeriaan kukilla. Valeriaana on myös lääkinällinen kasvi.

Kesän KUKKALOISTO ja VILLIYRTIT ihastuttavat ruoissa

Ruokapöytään saa kukkasista ripauksen sadun henkeä, aimo annoksen luontoa, ihania makuelämyksiä ja myös mielen hyvinvointia.

TEKSTI: LIISA KORTELAINEN KUVAT: LIISA VALONEN JA TOMMI ANTTONEN

Miksi kannattaisi lähteä jo heti aamusta luontoon keräämään syötäviä kukkia ja villiyrttejä? Siihen Suomi-palkitulla keittiömestari-lla ja ravintoloitsijalla **Sami Tallbergilla** on oiva vastaus.

– Aamut ovat ihmiselle parhaita ja useimmiten kiireestä, stressaavista ajatuksista ja suorittamisen vimhasta vapaita. Tai ainakin niin pitäisi olla. Kosketus luontoon jo heti aamusta tuo paitsi ihania makuja ruokapöytään, niin myös hyvää mieltä ja henkistä hyvinvointia koko keholle. Siitä on hyvä jatkaa eteenpäin.

Kukkia salaattiin

Tallbergin ikigaini eli elämäntarkoitus ja intohimo on tuoda Suomen luonto ja sen ainutlaatuiset, villit antimet kaikkien ulottuville.

– Haluan inspiroida ihmisiä käyttämään näitä upeita aineksia oman elämänsä eliksiireinä. Samalla haluan yllittää jokamiehen oikeuksia ja Suomen biodiversiteettiä.

– Kevät ja kesä käynnistävät vuoteni. Näihin vuodenaikoihin on vain niin ihana herätä ja nähdä aina vuosi vuodelta luonnon uusiutumisen voima.

Voikukista koivun mahlaan

Ensimmäiseksi Tallbergin ruokapöytään löytävät tiensä hentoiset voikukat, nokkoset, valkosipuliaromiset litulaukat ja mikä voisi olla parempaa kuin monikäyttöinen koivun mahla.

Mahlaa ei toki voi lasketella koivujen rungosta miten ja missä vaan. On oltava maanomistajan lupa ja hyvä on hankkia tietoakin, miten mahlaa otetaan koivusta. Ja kohtuus siinä ottamisessakin.

– Mahla on upeaa juomana tai miksei siihen voi lisätä kukkatippoja, alkoholiakin. Se sopii myös kastikkeisiin ja vaikkapa pannulla paistettavan kalan kanssa tai jälkiruokiin. Itselleni se on voimajuoma ihan sellaisenaan.

Pihlajanmarjan hentoiset silmut ovat myös alkavan kesän herkkulistalla.

– Pihlajansilmusokerilla maustettu gluteeniton raparperipaistos on yksinkertaisuudessaan myös edullinen herkku, joka maistuu niin arkena kuin juhlapyhänäkin.

”Kesäisten kylmien juomien jääpalojen sisään voi helposti laittaa erilaisia kukkia, ja näin ne yhtä aikaa viilentävät ja koristavat boolin tai juoman.”

Puunlehtiä salaatteihin

Salaatteihin sopivat Tallbergin mukaan vaahteran-, lehmuksen- ja tammenlehdet vielä vaaleanvihreinä versioina.

– Ja ehdottomasti lehmuksen kukat hienoista aromia antamaan teehen, leivonnaisiin ja salaatteihin.

Suomen metsien syötävät yrtit, kuten suolaheinä tai ketunleipä, ovat myös oikein toimivia kavereita makusuolaan. Niillä voi myös koristella juhlapöydän suolaisia tarjoiluja, kuten voileipäkakkuja tai piiraita.

Kukkien käytöstä osana ruokaa Tallberg sanoo ytimekkäästi.

– Niitä saa syödä niin paljon kuin napa vetää.

Ihanat orvokit ja muut kukat

Kauniit kukkaset voi kastaa varovasti ja huolellisesti kananmunan valkuaiseen. Kukkien päälle sirotellaan lopuksi hienoa sokeria ja laitetaan kuivumaan leivinpaperille yön yli. Luonnon taideteokset ovat valmiita koristeluun.

Tallberg kehuu orvokin makua, tuoksua ja kauneutta. Orvokin kukan voi

käyttää sellaisenaan tai sivellä munanvalkuaisella ja ripotella sille sokeria, näin kandeerattu kukka säilyy kakkujen ja jälkiruokien pinnalla pitempään ehkeänä.

– Orvokissa on pehmeä hiukan hunajainen tai vaahtokarkkimainen makuviivahde.

Kukkien maukkaasta ja niin kauniista maailmasta hän nostaa omenankukat, kirsikankukat ja tuomenkukat, joissa on hienot ja lempeät aromit.

– Ne ovat luonnon taideteoksia. Kauniita jääpaloissa, koristeina, salaateissa tai vaikkapa marinadissa.

Makealta ja sitruunaiseltakin maistu-



Sami Tallbergin Villiyrttikeittokirja on Suomen myydyimpiä ruokakirjoja. Sen viimeisin eli 11. painos ilmestyi juuri. Sami Tallbergin ruoat ovat usein maidottomia, vähähiilihydraattisia, ketoystävällisiä. Suunnittelun pohjana on ajatus superfoodista hyvinvoinnin edistäjänä.

va kääpiösamettikukka sopii oivallisesti jälkiruokien, kakkujen ja juomien koristeeksi.

Jos itse haluaa kasvattaa ruiskaunokkeja ja kehäkukkia, ne kukkivat jo muuttaman viikon kuluttua kylvöstä.

Laventeli – kuin ripaus Ranskaa

Laventelissa on pehmeä ja parfyymisen hieno tuoksu ja maku. Leivontaan ja jälkiruokien koristeluun se sopii erittäin hyvin ja vadelmien sekä mustikoiden kanssa. Kuivattua laventelia voi käyttää myös vaikkapa lampaan lihan maustamiseen.

Krassi – kuin etelän hekkua

Myös krassin kukat ovat väriloistossaan hurmaavia – kukapa ei saisi mielikuvaa vaikkapa hekkuaan oranssista krassista.

– Krassin kukissa ja lehdissä on mukavan pirteä vähän sinappinen maku, joten krassin kukka sopii parhaiten salaatteihin ja voileipäkakkuihin.

Krassin vihreistä siemenistä voi valmistaa ”kapriksia” etikaliemeen säilömällä.

Ruusuu kuin rakkaus

Ruusun terälehdet ovat kovin suloisia, mutta ruokiin soveltuvat vain puhtaasti kasvaneet ruusut. Kaupan ruusuissa on kasvinsuojeluaineita.

Mintuista, basilikoista ja monista muista yrteistä voi hyödyntää lehtien ohella kukatkin.

Kehäkukka maistuu hiukan pippurista ja pähkinäisestä sitruunaan. Kukan terälehdet käyvät salaatteihin, juurttiin ja marmeladeihin. Tai vaikkapa risottoon. Terälehtiä voi käyttää myös sahrin korvikkeena ja taikinaan saa kauniin värin. ■

PIHLAJANSILMUSOKERI

1 dl pihlajansilmuja
3 dl sokeria

Aja silmut sokerin kanssa hienoksi blenderissä, kuivaa huoneenlämmössä tahi kuivurissa esim. leivinpaperin päällä.



RAPARPERI

4 vartta pinkkiä raparperia (tätä ei tarvitse kuoria, mutta jos käytät vihertynyttä raparperia, kuori se huolellisesti)

4 rkl pihlajansilmusokeria
45 g voita

3 ½ dl vettä tai koivunmahlaa.

Paloittele raparperit vinoon leikkaamalla. Ruskista voi pannulla pihlajansilmusokerin kera. Lisää joukkoon raparperi ja anna paistua välillä sekoitellen muutaman minuutin ajan. Lisää joukkoon neste ja kiehauta, kunnes liemi sakenee ja raparperi pehmenee, noin viisi minuuttia. Ota pois liedeltä ja anna vetäytyä pannussa 10 minuutin ajan.

TARJOILUUN

1 prk hapankermaa
4 tl pihlajansilmusokeria

Kumoa raparperipaistos tasaisesti vadelmale tai jaa lautasille. Viimeistele hapankerma- ja pihlajansilmusokerilla.

Villiyrttikeittokirja, 2019

Kodin tekstiilit kannattaa puhdistaa säännöllisesti

Kodin tekstiilit ja etenkin matot ovat sisustuksessa yhä tärkeämpiä ja moni vaihtaa mattoja sesongin mukaan. Siivottavaa pinta-alaa voi tulla paljon myös tekstiileistä.

TEKSTI: LIISA KORTELAINEN
KUVAT: SHUTTERSTOCK JA
NIINA SILANDER / ARKISTO

Marttaliiton kotitalousneuvoja Niina Silander sanoo, että kestävä kehitys on tullut yhä enemmän osaksi myös kotien siivousideologiaa.

– Yhä useampi päätyy luontoystävällisiin pesuaineisiin, jotka soveltuvat myös lapsiperheille eivätkä käy esimerkiksi

hengitykseen kuten toisille esimerkiksi ärhäkkä kloriitti.

Positiivinen asenne siivoukseen

Entä mikä on Silanderin oma ykkössiivouskohde?

– Työskentelen paljon keittiössä ja on mukavaa pitää liesi ja tasot puhtaina.

”Mattoimureissa on moottoroitu, pyörivä harja, joka irrottaa lian tehokkaammin kuin tavalliset suulakkeet.”



Siivotessa ajattelen raikasta lopputulosta eli työn jälkeäni positiivisesti.

Silanderin mukaan ruokasooda, mätysuopa ja sitruuna ovat oivia siivouksessa ja hyvin pärjää muutamallakin mikrokuittuliinalla ja harjalla. Marttojen sivuilta löytyy hyviä niksejä kodin puhdistukseen.

Jo ennen huonekalujen ja tekstiilien hankkimista on hyvä tutustua niiden puhdistamiseen ja huoltoon. Esimerkiksi matot voivat olla jopa niin hintavia,

että jos niiden päälle tulee pesulakuluja, lopullinen hinta voi olla jo merkittävä.

Myös suuren mattokäärön toimittaminen pesulaan voi olla hankalaa.

- Jos esimerkiksi mattoon tullut tahra on pieni, niin sitä voi kokeilla varovasti imeyttää kosteaan. Joihinkin mattoihin voi kokeilla myös kylpyhuoneen latti-alastaa, mikä tavallaan nostaa pölyn ja irtonukat ylös edelleen imuroitavaksi.

Verhoja voi kevyesti imuroida niille sopivalla suulakkeella.

- Myös kevyt ravistelu ulkona tai konepesukin soveltuu monille verhoille ja valoverhot voi jopa ripustaa kosteina paikoilleen kuivumaan.

Silander muistuttaa, että ennen verhojen lyhentämistä ompeluineen kannattaa verhot esipestä, sillä kangas saattaa kutistua noin 10 prosenttia ensimmäisen pesun yhteydessä.

Myös sänky ja patjat kannattaa imuroida säännöllisesti.

- Mitään hysteriaa ei kuitenkaan kannata lietsoa pölypungeista tai luteista. Mikäli ihossa olisi epämääräistä kutinaa tai puremajälkiä, asia kannattaa selvittää.

Imureissa on valinnanvaraa

Silander sanoo, että kun imurikaupoille mennään, tulee paljon valinnanvaraa.

- On sitten päätettävä ostaako imurin pölypussilla vai ilman ja ostaako lisäksi robotti-imurin, joka vaatii kuitenkin esimerkiksi suhteellisen avaraa tilaa liikkuakseen.

Allergisille saatetaan suositella sisäilmanlaadun suhteen pussillista imurimallia.

- Selkeää eroa on, jos käytetään monikerroksisesta mikrokuidusta valmistettuja pölypusseja.

Edullisimmat yksikerroksisesta paperista valmistetut pussit eivät suodata poistoilmaa ehkä niin tehokkaasti.

Pussittoman imurin ostamisella voi säästää rahaa, kun pölypusseja ei tarvita.

- Imurin ilmansuodattimen pitäisi olla pestävä. Kertakäyttöisten suodattimien säännöllinen vaihtaminen voi kuitenkin lisätä osaltaan imurin hintaa.

Pussittomien imureiden pölysäiliöitä tyhjentäessä hienojakoista pölyä voi päätyä takaisin huoneilmaan.

- Pienillä ja kevyillä sähköjohdotomilla akkukäyttöisillä varsi-imureilla saa nopeasti imuroitua esimerkiksi päivittäin tulevia pieniä roskia. Kevyellä varsi-imurilla voi olla myös helpompi imuroida esimerkiksi sisätilojen portaita.

Tehokasta vai tehotonta

Imuri käyttää verkkovirtaa ja sen moottori voi olla jopa useiden tuhansien wattien tehoissa.

Ennen imureita markkinoitiin suuril-



Marttaliiton kotitalousneuvoja Niina Silander kannattaa kokeilemaan ja ihastumaan luontoystävällisten pesuaineiden käyttöön.

la moottoritehoilla, mutta saavutetun imutehon kanssa moottorin teholla ei ollut samaa linjaa. EU puuttui imurien maksimitheoihin direktiivillä vuonna 2017.

Aikaisempi 1600 watin sallittu maksimiteho pudotettiin 900 wattiin. Tällä moottoriteholla saadaan imuteho riittäväksi edellyttäen, että imurin rakenne on riittävän tiivis ja laite on muuten oikein suunniteltu.

- Riittävän tehokkailla suulakkeilla saa erityisen hyvin eläinten karvoja imuroitua tekstiileistä. Mitä leveämmältä alueelta suulake imee, sitä nopeampaa on imurointi.

Mattolaiturilla tai maapesulassa on tunnelmaa

Silander suosittaa vesipestäville matoille niin sanottua mattolaituria tai maapesulaa, joita löytyy monesta kaupungista.

- Mattoa huuhtoessa ympäristöystävällisestä pesuaineesta se kannattaa tehdä ensin maa-alueella, jolloin pesuaineet imeytyvät ensin maahan.

Tekstiilipesurilla saa kätevästi puhdasta

Tekstiilipesuri voi olla oiva yhteishankinta. Tekstiilipesureita saa vuokrattavaksi, jos ei halua omaa ostaa.

Tekstiilipesurilla on vesipesun sullivan maton pesu helppoa ja nopeaa. Lattia suojataan muovilla ennen pesun aloittamista, ettei kosteus vaurioita lattiaa.

Lattialämmitystä hyödyntämällä saa myös maton kuivatettua nopeammin. Matonpesu aloitetaan suihkuttamalla tekstiilipesurilla vettä sekä pesuaineen liuosta likaisimpiin kohtiin ja annetaan vaikuttaa. Sitten käytetään painehuuhdeltua ja imutehoa ja matto käydään kauttaaltaan lävitse.

Hitailta ja rauhallisilla vedoilla vesi-pesuaineeseen pääsee syvimpiin maton kerroksiin. Tehokas imu ehtii imeä mahdollisimman kuivaksi pestävän pinnan.

Tekstiilipesurin imuasetusta käyttämällä saa ylimääräisen veden pois. ■

"Monessa kotitaloudessa on tuttua "huutava imuri" ja mitään ei tapahdu, kun imuteho on heikko. Tämä turhauttaa siivoojankin. Pian imurin lisäksi huutaa siivoojakin."

Tarvitsetko sähköä rakennuspaikalle?

Tee sähkösopimukset hyvissä ajoin. Välttyt turhalta stressiltä ja sähkö on käytettävissä juuri silloin, kun sitä tarvitset. Säästät samalla sataasia.

Hoida nämä asiat ensin

1. Sähköurakoitsijan valinta

2. Sopimusten tekeminen:

- Liittymisopimusta varten tarvitset nämä liitteet:
- Kartta liittymän sijainnista.
 - Asemapiirros, johon on merkitty tontin rekisterinumero, sähköpääkeskusten ja rakennuspaikan sijainti.
 - Pääkeskuskaavio yli 63A:n liittymistä.
 - Tieto liittymän pääsulakekoosta ja lämmitysjärjestelmästä.

Verkkosopimus syntyy automaattisesti, kun teet valitsemasi myyjän kanssa hyvissä ajoin myyntisopimuksen.

Samalla, kun teet liittymisopimuksen, voit tilata valmiiksi liittymiskaapelin ja ulkomittauskeskuksen Rovakairan Verkonrakennukselta.

Liittymiskaapelin hinta sisältää:

Kaapelin ja sen asennuksen valmiiseen kaapeloijaan, kaapelin mekaanisen suojauksen kevyellä suojakourulla, kaapeli-merkkinauhan ja maadoitusjohtimen Cu16 sekä kytkennät molemmissa päässä kaapelia. Kaapelin mitta enintään 50 m.

Hoida nämä ennen sähkötoimitusta

1. Kaapeloija tontin osuudella
2. Valitse sähkönmyyjä

Mittarointilomake

Jos ulkomittauskeskus on hankittu Rovakairan Verkonrakennukselta huolehtii keskuksen toimittaja myös mittarointilomakkeen.

Sähköurakoitsija toimittaa mittarointilomakkeen 14 vrk ennen toivottua kytkentää.

Mittarointilomake löytyy rovakaira.fi/mittarointilomake/

Käy katsomassa Rovakairan sivuilta tarkemmat ohjeet!

rovakaira.fi/sahkoliittymat/uuden_liittymän_tilaus/



Kennosudokussa on lisäehto, etteivät numerot saa toistua viistoreivillä (11 rivillä vasemmalta alaoikealle).



Sudokun ratkaisun näet seuraavasta lehdestä.

Lehden 1/2022

Sudokun ratkaisu ▶

Hae meille töihin!

Haemme jatkuvasti uusia ammattilaisia osaavaan joukkoomme.

Käy tutustumassa avoimiin työpaikkoihimme:

rovakairanverkonrakennus.fi



ROVAKAIRAN
VERKONRAKENNUS OY

ROVAKAIRA 75 VUOTTA

Juhla-arvonta

Arvomme kolme robotti-imuria.

Katso osallistumisohteet sisäsivulta!



ARPAONNI SUOSI

Rovaniemen Rakentaja 2022 messuilla 7.–8.5. järjestetyssä arvonnassa onnetar suosi Timoa Saarenkylästä. Onnittelut!



ROVAKAIRA

ROVAKAIRAN PALVELUPISTEET:

ROVANIEMI Pukinpolku 40 B, 96900 SAARENKYLÄ ma ja to klo 9–15
KITTILÄ Lukkarintie 30 ma ja ke klo 9–15
SODANKYLÄ Kittiläntie 107 B ti ja to klo 9–15

UUDET PALVELUAJAT 1.6.2022

TOIMISTOT AVOINNA:

PUHELIN | CHAT:

ma–pe klo 9–15
Uutena palvelukanavana tulosseuranta videoneuvottelu.

Puhelin: 016 331 6200 | asiakaspalvelu@rovakaira.fi | www.rovakaira.fi | Vikapäivystys: 016 331 6201

